MAASEUDUN TULEVAISUUS
Maa- ja metsätaloustuottajajärjestön äänenkannattaja – Perustettu 1916

Päätoimittaja
Lauri Kontro
Toimituspäälliköt
Jussi Martikainen
Tiina Taipale

Ennen rajan avaamista täytyy olla varmuus venäläisten matkustusasiakirjojen, käytännössä passien, turvallisuudesta. **KALEVA VENÄJÄN MAHDOLLISESTA VIISUMIVAPAUDESTA**

Pakkoliitospäätöstä ei kunnissa niellä

Pääministeri Jyrki Kataisen (kok.) hallitus ajaa itseään entistä ahtaammalle kunta- ja sote-uudistustensa kanssa. Huolimatta siitä, että monet kunta-, hallinto- ja sosiaali- ja terveysalan asiantuntijat ovat tyrmänneet hallituksen aikeet, ei hallitus ole perääntynyt yhtään hankkeistaan.

Sen sijaan, että uudistuksissa olisi otettu aikalisä, hallitus päätti syksyn budjettiriihen yhteydessä kuntien mahdollisista pakkoliitoksista. Päätös tuli yllätyksenä myös hallituspuolueiden kansanedustajille.

Vihreiden kansanedustaja Tuija Brax ihmettelee, miksi hallitus nyt yllättäen palaa kesäkuussa hyväksyttyyn kuntajakolakiin. Sen sijaan, että pakkoliitoksista olisi keskusteltu, puhuttiin siitä, ettei hallitus aja pakkoliitoksia.

Eduskunnan perustuslakivaliokunnan jäsenenä Brax muistuttaa, että kuntien yhdistämiseen tai yhteistyöhön tähtäävät selvityskriteerit eivät olleet perustuslain vastaisia siksi, ettei mahdollisuutta pakkoliitoksiin laajennettu.

Kuntien pakkoliitokset on iso periaatteellinen kysymys sekä juridisesti että poliittisesti.

Juridisesti kysymys on kuntien itsehallinnosta. Hallituksen ajaman isäntäkuntamallin on arvioitu olevan perustuslain vastainen. Perustuslakivaliokunta ei hallituksen toiveista huolimatta ottanut kesällä kantaa siihen, pitääkö kuntauudistuksen kytketty sote-laki säätää perustuslain säätämisjärjestyksessä. Valiokunta ottaa asiaan kantaa vasta sitten, kun lakiesitys on valmis.

Poliittisesti pakkoliitospäätös on vaikea, koska hallituspuolueet ovat aikaisemmin lupailleet, ettei pakkoliitoksia tule. Hallituspuolueita edustavat kansanedustajat ja kuntapäättäjät joutuvat nyt vaikeaan välikäteen.

Erityisen ongelmallinen pakkoliitospäätös on SDP:lle, koska puolue on aikaisemmin vastustanut pakkoliitoksia. Pakkoliitoksiin myönteisemmin suhtautuneella kokoomuksellakin on yhä enemmän vaikeuksia selittää hallituksen päätöksiä kuntapäättäjilleen.

Turun seudun kokoomuslaiset kuntapäättäjät ovat lähettäneet kokoomuksen eduskuntaryhmälle kirjeen, jossa he kysyvät perusteluja pakkoliitospäätökselle. Kuntapäättäjät peräävät hallitukselta tietoa siitä, miksi iso kunta on elinvoimaisempi ja pakkoliitos parempi kuin vaihtoehtojen selvittäminen.

Vihreiden kansanedustaja Tuija Brax ihmettelee, miksi hallituksen pakkoliitospäätöksestä ei keskusteltu etukäteen.

Kaarinan kaupunginhallituksen kokoomuslaisen puheenjohtajan Vesa Mäen mukaan kuntauudistusta voisi lykätä seuraavalle hallituskaudelle. Mäen mielestä hallituksen esittämä malli kansanäänestyksistä kuntaliitoksista on demokratian halventamista. (MT 13.9.)

Mäellä on omakohtaista kokemusta kuntaliitoksesta. Hän oli Piikkiön kunnanhallituksen puheenjohtaja kun Piikkiö ja Kaarina yhdistyivät vuonna 2009. Hänen mielestään kuntaliitos oli onnistunut, koska osapuolet kuuntelivat toisiaan ja suurempi antoi myönnytyksiä pienemmälle.

Kunta- ja sote-uudistuksista on tullut hallitukselle arvovaltakysymyksiä. Uudistuksia viedään jääräpäisesti eteenpäin. Mitä enemmän uudistuksia kritisoidaan, sitä enemmän hallitus lisää niihin painetta.

Tähän saakka hallitus on ajanut uudistuksiaan sivulleen vilkuilematta ja kritiikistä piittaamatta. Pakkoliitospäätöksen jälkeen kritiikki omissakin joukoissa on kuitenkin kasvamassa niin suureksi, että hallituksen on se otettava huomioon. Ellei näin tehdä, kostautuu kovakorvaisuus viimeistään seuraavissa eduskuntavaaleissa.

Kuntapäättäjät peräävät perusteluja pakkoliitospäätökselle.

Lain suoja tarpeen

Maaseudun yrittäjäjärjestöt jättivät viime viikolla oikeusministeri Anna-Maja Henrikssonille (r.) lakialoitteen yrittäjien rikosoikeudellisen suojan parantamiseksi. Järjestöt haluavat lain nykyistä selvemmin tuomitsevan erilaisten aktivistien tunkeutumisen yrityksiin (MT 13.9.).

Aloitteen jättäjinä olivat tuottajajärjestöt MTK ja SLC, turkiseläinten kasvattajat sekä koneyrittäjät. Näiden kaikkien jäsenet ovat viime vuosina joutuneet toistuvasti aktivistien häirinnän kohteeksi.

Lainsäädännöllisesti maaseudun yrittäjien turva on osoittautunut puutteelliseksi. Tuotantoympäristöä ei ole katsottu kotirauhan piiriin kuuluvaksi.

Myöskään julkisrauhan turvaaviin pykäliin vetoaminen ei ole ollut elinkeinoille avuksi. Tapauksia on harvoin lähdetty edes selvittämään viranomaisvoimin.

Taajamissa ja teollisuusalueilla yritysten on helpompi suojautua ei-toivotuilta vierailta. Toimitilat voidaan aidata ja lukita. Myös vartiointipalvelut ovat helpommin käytettävissä.

Tällaisiin keinoihin ei maaseudulla ole totuttu. Eikä niitä sinne halutakaan – mieluiten toimittaisiin avoimesti osana ympäröivää yhteisöä.

Luottamus ja avoimuus ovat kuitenkin tuottaneet ikäviä yllätyksiä.

Kodin piiriin yön pimeydessä tunkeutuvat kutsumattomat vieraat ovat henkisestikin raskas kokemus. Ennen kaikkea tällainen häiriköinti on kuitenkin vaaraksi tuotantoeläimille ja aiheuttaa myös riskin eläintautien leviämiseen.

Tiloille tai koneisiin tunkeutuvat ja vahinkoa aiheuttavat aktivistit kokevat olevansa ideologisella asialla. Käytännössä uhriksi ja laskun maksajaksi joutuu elinkeinoaan harjoittava yksityistalous.

Lain puutteet kannustavat aktivistien toimintaa suuntaan, jota ei voi hyväksyä. Oikeusministerillä on mahdollisuus nämä puutteet korjata.

VIERASYLIÖ

Tärkeiden tukilinjausten aika käsillä

Syksyn myötä kansallisen maatalouspolitiikan valmistelu etenee nyt ripeästi, ja kesän EU-linjausten pohjalta on aika rakentaa Suomelle paras viljelijätukien kokonaisuus tuleville vuosille.

Pitkä valmisteluprosessi on viimein saatu vaiheeseen, josta voidaan jatkaa eri tukivälineiden tarkempaa kansallista linjaamista. EU:n yhteiset tukijärjestelmät otetaan uudessa muodossaan käyttöön pääosin vuodesta 2015 lähtien, ja niitä täydentävät kansalliset tuet päivitetään samalla tasapainoisen kokonaisuuden aikaansaamiseksi.

Kaikkein kiireellisin valmistelutyö keskittyy nyt Etelä-Suomen kansallisen tuen jatkoon, koska nykyinen 141-tukiohjelmakausi päättyy runsaan kolmen kuukauden kuluttua. Etelä-Suomen kotieläin- ja puutarhatuotannolle on löydettävä kokonaisratkaisu, jolla turvataan tuotannon jatko ja kehittäminen myös vuodesta 2014 eteenpäin.

Tehtävä ei taaskaan ole helppo, koska EU:n komissiolla on yhä artiklan 141 merkityksestä täysin eri näkemys Suomen kanssa. Meille yleiset tukiperusteet ovat edelleen selvät, ja hallitus neuvottelee komission kanssa parhaan mahdollisen kokonaistuloksen Etelä-Suomen maatalouden turvaamiseksi.

Keskeinen vaikeus näissä neuvotteluissa on, että komissiolla on toimivalta hyväksyä tai hylätä Suomen esitykset Etelä-Suomen kansallisesta tuesta. Jotta tukiesityksellä on mahdollisuuksia läpäistä komission tiheä seula, täytyy esityksen olla yhteensopiva EU-maatalouspolitiikan kanssa.

Artiklan 141 mukaisesti Suomen velvollisuutena on ottaa käyttöön kaikki EU-järjestelmien mahdollisuudet täysimääräisesti ennen kuin lupa kansalliselle tuelle voidaan komissiolta saada. Jos tämä ehto ei toteudu, jäämme varmuudella tyhjän päälle, vaikka nyrkkiä iskettäisiinkin neuvottelupöytään kuinka kovaa tahansa.

EU-tuissa uudet mahdollisuudet

Kesän EU-neuvotteluissa saimme läpi ykköstavoitteemme siitä, että tuotantoon sidotut suorat EU-tuet ovat aiempaa selvästi laajemmin käytettävissä. Tämä antaa hyvän perustan tukea erityisesti nautakarjataloutta ja myös muita sektoreita, joille nämä tuet ovat meidän tuotanto-oloissamme erityisen tärkeät. Suomessa pelkät yleiset EU-hehtaarituet eivät riitä takaamaan tuotannon jatkuvuutta.

Tavoitteenamme on, että lähiaikana Suomi saisi komissiolta vahvistuksen Suomen tuotantosidonnaisten EU-tukien noin 20 prosentin osuudelle vuodesta 2015 alkaen. Tämä noin sadan miljoonan euron vuotuinen tukimäärä voitaisiin kohdistaa nykyisille EU-tuen sektoreille koko maassa. Lisäksi se kattaisi nykyisistä 141-sektoreista nautakarja-, lammas- ja vuohitalouden sekä tärkkelysperunan ja avomaanvihannesten tukimäärät.

Kansallinen tavoite tuleville tukijärjestelmille on taatusti yhteinen.

Näiden kaikkien tukikohteiden kokonaisrahoitus on nyt runsaat 80 miljoonaa euroa, joten lisäpanostus tuotannon jatkuvuuteen on merkittävä. Samalla saataisiin aikaan selvästi nykyistä selkeämpi ja yksinkertaisempi tuotekohtaisten tukien kokonaisuus.

Tämä edellyttää, että tuki painotetaan alueellisesti ja sektorien välillä järkevällä tavalla ja päällekkäisyyksiä sekä erillisiä tukiehtoja karsitaan.

Viime kuukausien aikana esille on noussut sekin mahdollisuus, että EU-säädöksiin voitaisiin saada uudenlainen poikkeusjärjestely Etelä-Suomen kansalliselle tulotuelle. Poikkeus koskisi vain sektoreita, joilla suoria EU-tukia ei voi jatkossakaan laajemmin hyödyntää.

Uudistetun EU-maatalouspolitiikan toimeenpanon viivästyminen edellyttää siirtymäkauden säädöksiä EU-tasolla. Tässä yhteydessä ovi saattaisi olla auki myös kansallisille erityistoimenpiteille, mutta asian ratkaiseminen edellyttää vielä jatkokeskusteluja eri EU-tahojen välillä.

Tämän säädösmahdollisuuden selvittäminen on osa EU-järjestelmien täysimääräistä hyödyntämistä, eikä se muuta Etelä-Suomen kansallisen tuen jatkosuunnittelun lähtökohtia. Kyse on käytännössä siitä, mihin säädöspohjaan tukielementtien jatko teknisesti kytketään, ja Suomi esittää joka tapauksessa Etelä-Suomeen kansallista tulotukien ja rakennetukien kokonaisuutta.

Etusijalla ovat eurot, ja taustalla ratkaistaan juridiset kysymykset.

Lisämäärärahoihin ei ole varaa

Olemme jo pitkään käyneet MTK:n ja SLC:n kanssa läpi niitä periaatteita ja reunaehtoja, joita tukikokonaisuuteen ja erityisesti Etelä-Suomen kansallisen tuen jatkoon liittyy. Myös tutkimuslaitosten asiantuntijat ovat olleet tiiviisti tässä työssä mukana taustaselvitysten tekijöinä.

Viime keskiviikon kansallisissa tukineuvotteluissa valtion ja tuottajien edustajien välinen erimielisyys nautakarjatalouden tulevasta tukirakenteesta oli erityisen selvä.

MTK:n ja SLC:n mallin mukaan esimerkiksi maidontuotantoon käytettäisiin sekä kansallista tukea että EU-tukea rinnakkain, vaikka sektorin saama rahamäärä ei käytännössä olisi valtion mallia suurempi. Lisäksi etujärjestöt perustehtävänsä mukaisesti esittivät tukiesityksen muihin kohteisiin tuntuvia lisämäärärahoja, joihin valtiontalouden vakava tilanne ei kuitenkaan anna mahdollisuuksia.

Neuvotteluille asetettiin elokuun lopussa 12.9. päättynyt määräaika lain edellyttämällä tavalla, jotta esitys Etelä-Suomen kansallisen tuen jatkosta voidaan toimittaa ajoissa komission hyväksyttäväksi. Kun perusperiaatteista ei syntynyt viime viikolla yhteisymmärrystä, valmistelee maa- ja metsätalousministeriö seuraavaksi Etelä-Suomen tukiohjelmaesityksen oman mallinsa pohjalta.

Nyt tehtävän tukiesityksen linjaukset eivät merkitse kaavamaista nousua tai laskua kokonaistuissa.

Perimmäinen kansallinen tavoite tuleville tukijärjestelmille on taatusti yhteinen kaikille neuvotteluosapuolille: tuotannon jatkuvuus on turvattava mahdollisimman tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti. Vaikka Etelä-Suomen tukiesityksessä ei päästy yhdessä eteenpäin, jatkuu muiden tukielementtien valmistelu laajana yhteistyönä.

Nykyisen noin 60 miljoonan euron 141-tukivälineen jatkosta ei saavutettu kansallista kompromissia, mutta yhteensä 1,8 miljardin euron vuotuisen viljelijätukipaketin uudistamisessa riittää paljon yhteistä suunnittelutyötä. Tässä tehtävässä kertyy vielä pitkiä työpäiviä niin Brysselissä kuin kotimaassakin.

JARI KOSKINEN
Kirjoittaja on maa- ja metsätalousministeri (kok.).

RAHIKAINEN

LEHTIKATSAUS

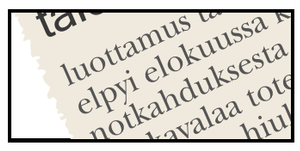

Marjastus ja ihmisoikeus

Ilkka kiirehtii puuttumaan ulkomaisten marjanpoimijoiden kohteluun.

”Poimijoita kohdellaan virallisesti kuin yksityisyrittäjiä, vaikka käytännössä kohtelu itse työssä on kuin palkatulla työntekijällä.

Marjoja ostava näkee, että tuotto on kullakin kiinni omasta ahkeruudesta ja huonon sadon riskin kantaa poimija-yrittäjä. Riskiä vielä suurentaa, jos puheet koronkiskonnasta pitävät paikkaansa – aina joku vetää välistä.

Tätä siedetään, koska ajatellaan, että se ei koske meitä suomalaisia. Jos toleranssi ei laske, eipä tarvitse kauaa ihmetellä käytännön leviämistä kotoisillekin aloille. Nyt on oikea hetki puuttua siihen.”

Dinosaurusten aika on ohi

Turun Sanomat haluaa talouspolitiikan ytimeen pienet ja keskisuuret yritykset.

”Tekesin avustuksista suurimpia paloja haukkaavat Nokian, Wärtsilän, UPM:n, Stora Enson ja Metson tapaiset yritykset. Samat yritykset ovat myös vieneet tasaiseen tahtiin tuotantoaan ulkomaille.”

”Talouspolitiikan ytimeen pitäisi nostaa pienet ja keskisuuret yritykset, joilla on halua kasvaa kotimaassa ja panostaa vientiin.”

Fennovoimalle uusi käsittely

Helsingin Sanomat vaatii Fennovoiman periaatelupaa uudelleen eduskuntaan.

”Hallitus joutuu pohtimaan, käsitteleekö eduskunta uudelleen Fennovoimalle antamansa periaateluvan.”

”Ei asiassa pitäisi olla paljoakaan pohdittavaa.”

”Ydinjätteen sijoitus on edelleen auki.

Fennovoiman omistuspohja on muuttunut.”

”Eduskunta ei periaatepäätöstä kesällä 2010 tehdessään tiennyt, että laitostoimittaja voisi olla Rosatom.”

”Vanhasta periaatepäätöksestä ovat jäljellä enää raamit. Sisältö on vaihtunut.”

KOLUMNI: JUKKA PASONEN

Torakat pysyvät pinnalla

Korkeasti talousoppinut Björn Wahlroos vertasi kansalaispalkkakeskustelua torakkaan, joka pulpahtaa aina vessanpöntöstä pinnalle, vaikka sitä kuinka yrittää vetää alas.

Niinhän se on: yhteiskunnallisessa keskustelussa, meidän ihmisten elämässä, pulpahtelevat pinnalle inhimilliset asiat. Ne kumpuavat kaukaa lajimme selviytymisen historiasta.

Toisaalta meidän pitää olla ahneita, ettemme jää muiden jalkoihin. Toisaalta meidän on pidettävä huolta tilapäisesti tai pysyvästikin heikommista, koska olemme selviytyneet hyvin juuri yhteistyötä tekevinä laumaeläiminä.

Suurin osa kansasta osaa tehdä kompromissin näiden ääripäiden välillä, mutta jotkut elävät ääripäissä. Keskivertoihminen kammoksuu toisista välittämättömiä, kaiken itselleen haalivia saitureita, muttei voi hyväksyä niitäkään, jotka elelevät muiden kustannuksella panematta itse tikkua ristiin.

Kansalaispalkka on jo vanha ajatus. Ensimmäisenä sen esitti britti Thomas Paine 1700-luvun lopulla. Ajatus oli, että kansallisomaisuuden tuotto ei saa hyödyttää vain harvoja vaan se pitää jakaa kaikkien kesken.

Muiden muassa Stephen Elop näytti meille, että tulokset ja tulot voivat kulkea eri teitä.

jukka.pasonen@maaseuduntulevaisuus.fi

Eräänlaisen kansalaispalkkamallin esitteli yhdysvaltalainen taloustieteilijä Milton Friedman. Hän puhui negatiivisesta verosta, mutta käytännössä pienipalkkaisimmat saavat tässä mallissa kansalaispalkkaa. Wahlroosin peruspalkkakäsitys kummunnee Friedmanin opeista.

Friedmanin mallia myös kokeiltiin käytännössä muutamissa yhteyksissä USA:ssa ja Kanadassa. Presidentti Richard Nixonin aikana kongressi teki jopa lakialoitteen kansalaispalkasta, mutta poliitikot vesittivät aloitteen kytkemällä siihen perustulon vastaisia asioita.

Lopulta Yhdysvalloissa päädyttiin erilaisiin työttömien ja muiden ryhmien tukijärjestelmiin, ehkä hyvästä syystä. Samalla voittivat byrokraatit, jotka onnistuivat työllistämään itsensä.

Monia muitakin perustulon pinnalle pulpahtamisen yrityksiä on nähty maailmalla ja Suomessa. Meillä muiden muassa Jan Otto Andersson, Ilpo Lahtinen, Osmo Soininvaara, Anita Mattila ovat kehitelleet mallia korvaamaan monimutkaiset työttömyys-, asumis- ja toimeentulotuet.

Kunnolla asiaa ei ole onnistuttu kokeilemaan ilmeisesti missään, vaikka se voisi parhaimmillaan yksinkertaistaa yhteiskunnan koneistoja ja taata monille inhimillisen elämän. Meillä vieroksuntaan voi olla syynä jo pelkkä nimi ”kansalaispalkka”. Siis että palkkaa tekemättömästä työstä.

Käytännössähän tämä palkka voidaan nähdä juuri kansallisomaisuuden, koneellistumisen ja muun kehityksen mukana tulevaksi eduksi. Useimmathan meistä pitävät yllä yhteiskuntaa tukevia toimintoja maksamalla veroja.

Olisiko siis väärin, että myös hyödyt jaettaisiin kaikkien kesken? Lisäksi palkan maksu voitaisiin järjestää nykyisiä tukimuotoja paremmin työnhakuun kannustavaksi. Ainakaan sen ei tarvitsisi merkitä joidenkin pelkäämää tasapalkkaa.

Vessanpöntössä kelluu pulskana toisenkin ääripään torakka: johtajien työmäärään nähden järjettömät palkkiot. Johdon palkkauksesta on luotu ikiliikkuja: Korota sinä minun palkkaani istuessasi meidän hallituksessa, niin minä korotan sinun palkkaasi istuessani teidän hallituksessa. Muiden muassa Stephen Elop näytti meille, että tulokset ja tulot voivat kulkea eri teitä.

Järjestelmää perustellaan myös, että se kannustaa johtoa yrittämään parempia tuloksia ja että se sitouttaa johdon yhtiöönsä. Nykyinen taantuma osoittaa, että useimmat päälliköt eivät ole kyenneet näkemään markkinoiden muutosta ja ohjaamaan investointeja järkevästi, vaan ovat keskittyneet kustannusten karsimiseen. Oikeasti Suomen ongelma eivät ole korkeat kustannukset, vaan väärin tuotteisiin uskominen.

Käytäntö on osoittanut, ettei sitouttaminenkaan toimi. Ilmeisesti vain oikea yrittäjyys kaikkine riskeineen saa aikaan järkeviä valintoja, palkkajohtajuus ohjaa varmistamaan oman hyvinvoinnin.

Korkeaa palkkaa nauttivat vähättelevät merkitystään sanomalla olevansa mitättömän pieni ryhmä. Mitä jos rikollinen perustelisi, ettei muutama lainrikkoja vaikuta paljon monimiljoonaisen kansan elämään? Palkkakeskusteluissa ei siis ole kysymys mistään lanteista, vaan esimerkin mahtavasta voimasta.